

matic grație străduințelor sale și ale a-celora pe care, tot el, i-a impulsionat, Molière devine, la noi, o prezență familiară. Citind biografia lui Kogălniceanu, înregistrăm întemeierea Teatrului Național din Iași. Treptat, teatrul se „profesionalizează”; după C. Făca și C. Negruzzi, intră... în scenă dinastia Caragiale, prin Costache și Iorgu, ale căror avataturi biografice Călinescu le reconstituie cu voluptate; la ambii, autorul identifică (după o convingătoare analiză) „preludii la opera marelui Caragiale”. În capitolul consacrat lui Alecsandri, teatrului românesc i se aduce un superb omagiu nu mai puțin de 12 (douăsprezece) fotografii înfățișându-l pe Matei Millo, la care se adaugă trei fotografii ale Aristizei Romanescu, precum și acelea ale lui Iuliu Lugoșianu („actor ambulant”), Teodorini, Elena Teodorini, Ștefan Iulian. Ce se mai întâmplă, în continuare, în teatrul românesc, așa cum ne apare el din Cartea călinesciană? Scriu piese (printre alții, lista noastră fiind selectivă) Al. Depărățeanu, G. Baronzi, Hasdeu, Pantazi Ghica, N. Scurtescu (*Rhea Silvia*, „întia tragedie română de tip clasic”), Matei Millo, S. Bodnărescu, Iacob Negruzzi, Eminescu (firește, Eminescu, ale cărui gran-

dioase proiecte, istoric literar le prezintă în amănunțime) — iar aici, alte două fotografii de actori: M. Pascaly și Costache Demetriad —, Caragiale („marele”), D. Zamfirescu, Ronetti Roman, Delavrancea („sufly shakespeareian”), Haralamb Lecca, O. Goga, Al. Davila (*Vlaicu-vodă* — „o capodoperă”), V. Eftimiu, Căton Theodorian, V. Al. Jean, A. De Herz, Mihail Sorbul, Camil Petrescu, Lucian Blaga, G. Ciprian... Tuturor acestora, și multor altora, Călinescu le analizează textele, cu răbdarea și exigența pe care le dovedește pretulindeni în *Istoria...* sa.

O înșurire de nume ca cea de mai sus își are, printre altele, încărcătura ei latentă de poezie... Am întreprins-o, însă, nu pentru a obține niște posibile efecte villonești această trecere în revistă ne încredințează pur și simplu de vitalitatea teatrului românesc. Acordându-i atenția pe care i-a acordat-o, G. Călinescu demonstra, implicit, că, fără dramaturgie, literatura română n-ar mai fi fost ceea ce este. Și nici *Istoria literaturii române...*, Carte ce poate fi socotită drept unul dintre certificatele de existență de care dispune un popor (și o cultură), n-ar mai fi părut atât de fericit împlinită, în armonioasă și impozanta ei alcătuire...



„Rampă”, acum 50 de ani august 1932

Nea Costică ne cheamă să ovaționăm *Ura, Cărbuș!* Îi aliniază la rampă pe Niculescu-Buzeu, Al. Giugaru, Elena Zamora, Aurel Munteanu. Și, „de ’oț”, scapă o vorbă: va pleca în turnee la Budapesta. Nicu Vlădolanu — eternul adversar de la „Alhambra” — dă replica *Votați Colosul!* (jucau la grădina „Colos”), cu Marilena Bodescu, I. Talianu, V. Vasilache, Silly Vasiliu, C. Toneanu. ● Teatrul „Odeon” din Paris împlinește 150 de ani. Se montează, festiv,

Bolnavul inchipuit, cu mari artiști care au jucat pe celebrele scînduri. ● La Opera română, Gogu Georgescu pregătește *Parsifal* de Wagner. Vor cînta G. Folescu, Niculescu-Basu, Jean Athanasiu. Ce distribuție! ● Maximilian s-a întors de la „moșie” (cîteva sfiori de pămînt în Vlașca!), Storin, de la Călimănești, soții Bulandra, de la Viena, și se discută repertoriul teatrului din Splai. Idee fericită: se reia, pentru deschiderea stațiunii, *Domnișoara Nastasia*, în care nenea Max a

creat un Ion Sorcovă memorabil. (Vulpașin al lui Storin „a fost discutat”). Bunul G. M. Zamfirescu, în prețioasa sa carte „Mărturii în contemporaneitate”, îl apără pe actor cu o căldură fraternală. ● Sindicatul artiștilor ridică un monument lui Aristide Demetriade. ● Ion Șahighian și V. Enescu se pregătesc pentru gongul inaugural. Naționalul „deschide” cu un spectacol-coupé din vechi texte românești *Hartă Răzășul* de V. Alecsandri, *Doi țărani și cinci cîrlani* de C. Negruzzi, *Trei crai de la răsarit* de B. P. Hasdeu, *Candidat și deputat* de G. Sion. La ideea directorului Al. Mavrodi, ar trebui, poate, meditat și... peste 50 de ani!

I.N.